

นโยบายการบริหารความเสี่ยงองค์กร
Enterprise Risk Management policy ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง
อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

ตามความในมาตรา๗๙ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ ที่ ประกอบหนังสือ
กระทรวงการคลัง เรื่องหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับกรม จังหวัด สถาบันอุดมศึกษา องค์กรปกครอง
ท้องถิ่น องค์กร มหาชน และรัฐวิสาหกิจ ดำเนินการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤติขององค์กร เพื่อให้สามารถ
ปฏิบัติงาน ใน “ภารกิจหลัก” หรือ “งานบริการที่สำคัญ” ได้อย่างต่อเนื่อง แม้เกิดสภาวะวิกฤติก็ตาม
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับภาคประชาชนที่สุด ย่อม ต้องเผชิญกับความเสี่ยงและ
ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงเช่นเดียวกัน องค์กรบริหารส่วนตำบลสว่าง จึงได้จัดทำนโยบายการบริหาร
ความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management Policy) ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและ
สามารถบริหารจัดการองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานใน “งานบริการหลักที่สำคัญ” ได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมี
ประสิทธิภาพแม้ต้องประสบสถานการณ์วิกฤติ อันจะส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการให้บริการขององค์กร
บริหารส่วนตำบล และระบบการให้บริการภาครัฐในภาพรวมต่อไป
นโยบายความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management Policy) จะก่อให้เกิดองค์ความรู้เรื่องแนวคิดการบริหาร
ความเสี่ยงขององค์กร และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้นสำหรับข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างองค์การบริหารส่วน
ตำบลสว่าง ที่ประสงค์จะเรียนรู้แนวคิดพื้นฐานด้านการบริหารความเสี่ยง และการจัดวางระบบควบคุมภายใน

องค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง
อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

สารบัญ

<u>หัวข้อ</u>	<u>หน้า</u>
บทนำ	๑
วัตถุประสงค์	๑
นโยบายการบริหารความเสี่ยง	๑
นิยามความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงองค์กร	๒
กระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร	๒
สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	๒
การกำหนดวัตถุประสงค์	๒
จำแนกประเภทของความเสี่ยง	๓
การประเมินความเสี่ยง	๓
การตอบสนองความเสี่ยง	๔
แนวทางในการจัดการความเสี่ยง	๔
การตอบสนองความเสี่ยง	๔
แนวทางในการจัดการความเสี่ยง	๔
กิจกรรมการควบคุม	๕
ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร	๕
การติดตาม	๕
โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง	๖
หน้าที่ความรับผิดชอบ	๗
วิธีการบริหารความเสี่ยง	๗
การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	๗
การทบทวนนโยบาย	๘

บทนำ

นโยบายการบริหารความเสี่ยงองค์กร(Enterprise Risk Management) ของ อบต.สว่างฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง องค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างสามารถ นำไปใช้ในการตอบสนองและปฏิบัติงานในสถานะวิกฤติหรือเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้ อบต.สว่าง ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

นโยบายการบริหารความเสี่ยงองค์กร(Enterprise Risk Management) ของ อบต.สว่างจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังนี้

๑. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารความต่อเนื่องของอบต. สว่างในสถานะวิกฤติ
๒. เพื่อให้อบต. สว่างมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานะวิกฤติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
๓. เพื่อลดผลกระทบจากการชะงักในการปฏิบัติงานหรือการให้บริการประชาชนของ อบต.สว่าง
๔. เพื่อบรรเทาความเสียหายให้อยู่ในสภาพที่ยอมรับได้ และลดระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้น
๕. เพื่อให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของ

องค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างแม้ต้องเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงและส่งผลกระทบจนทำให้การดำเนินงานของอบต.สว่างต้องชะงักแนวคิดพื้นฐานในการบริหารความเสี่ยงจากการสภาวะการณ์ในปัจจุบันขององค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างที่เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงสถานะเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือปัจจัยภายใน เช่น การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ การกำหนดแผนการปฏิบัติราชการ โครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการข้อมูล เป็นต้นประกอบกับคณะผู้บริหารของอบต.สว่าง ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงองค์กร ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการก้าว ไปสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างพร้อมทั้งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ที่ เกี่ยวข้อง โดยเชื่อมั่นว่าการบริหารความเสี่ยงองค์กรเป็นกระบวนการที่ช่วยให้อบต.สว่างสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในขณะเดียวกันก็ลดอุปสรรคหรือสิ่งที่ไม่คาดหวังที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งในด้านผลการ ปฏิบัติงานและความเชื่อถือจากประชาชนต่อองค์กร ป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรขององค์กร ตอบต่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบจัดการและควบคุมที่ดี น ำไปสู่การบริหารจัดการที่ดีต่อไปในอนาคต

นโยบายการบริหารความเสี่ยง

- กำหนดให้การบริหารความเสี่ยงเป็นความรับผิดชอบของพนักงานในทุกระดับชั้นที่ตระหนักถึงความเสี่ยงที่มีในการปฏิบัติงานในหน่วยงานของตนและองค์กร โดยให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับที่เพียงพอและเหมาะสม

- ให้มีกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กรที่เป็นไปตามมาตรฐานที่ดีตามแนวปฏิบัติ สากล เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบกับการดำเนินงานของอบต.สว่าง อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาและมีการปฏิบัติงานด้านการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร ในทิศทางเดียวกัน โดยนำระบบการบริหารความเสี่ยงมาเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ การวางแผนงาน และ การดำเนินงานของผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างองค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างรวมถึงการมุ่งเน้นให้ บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างความ เป็นเลิศในการปฏิบัติงาน และสร้างความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง

- มีการกำหนดแนวทางป้องกันและบรรเทาความเสี่ยงจากการดำเนินงานของอบต. สว่าง เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหาย หรือความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึง การติดตามและประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน กระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างและสนับสนุนให้บุคลากรทุกระดับสามารถ เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารการบริหารความเสี่ยงอย่างทั่วถึง ตลอดจนการจัดระบบการรายงานการบริหาร ความเสี่ยงให้ผู้บริหาร ปลัดอบต. เจ้าหน้าที่หน่วยตรวจสอบภายใน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงองค์กร

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาส/เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน หรือสิ่งที่ทำให้แผนงานหรือการดำเนินการอยู่ ณ ปัจจุบันไม่บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยก่อให้เกิด ผลกระทบหรือความเสียหายต่อองค์กรในที่สุดทั้งในแง่ของผลกระทบที่เป็นตัวเงิน หรือผลกระทบที่มีต่อ ภาพลักษณ์และชื่อเสียงองค์กรการบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management) คือกระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์ และดำเนินงาน โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจ เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์กร และสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับ เพื่อให้ได้รับ ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

กระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร

องค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างกำหนดกระบวนการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ขั้นตอนและ วิธีการในการบริหาร ความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีระบบและดำเนินไปในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร โดยมีขั้นตอน สำคัญของกระบวนการบริหาร ความเสี่ยงองค์กร ประกอบด้วย ๘ ขั้นตอน ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
๓. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)
๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
๗. ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and Communication)
๘. การติดตาม (Monitoring)

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)

- สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับกรอบการบริหารความเสี่ยง ซึ่ง มีอิทธิพลต่อการ กำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์กร การกำหนดกิจกรรม การบ่งชี้ ประเมิน และจัดการ ความเสี่ยง

- สภาพแวดล้อมภายในองค์กร หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ เช่น จริยธรรม วิธีการท างานของ ผู้บริหารและบุคลากร รูปแบบการจัดการของฝ่ายบริหารและวิธีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ และความ รับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารต้องมีการกำหนด ร่วมกันกับพนักงานในองค์กร ส่งผลให้มีการสร้างจิต สำนึก การ ตระหนักและรับความรู้เรื่องความเสี่ยง และการควบคุม แก่พนักงานทุกคนในองค์กร

การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

องค์กรควรมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้มั่นใจว่าวัตถุประสงค์ที่ กำหนดนั้นมีความสอดคล้อง กับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ โดยการบริหารจัดการ ให้อยู่ในกรอบของ Risk Appetite และ Risk Tolerance การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification) ในกระบวนการบ่งชี้เหตุการณ์ ควรต้องพิจารณาปัจจัย ความเสี่ยงทุกด้านที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การเงิน บุคลากร การปฏิบัติงาน กฎหมาย ภาษีอากร ระบบงาน สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น แหล่งความเสี่ยงทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอก องค์กร สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกองค์กรซึ่งมีอิทธิพลต่อ วัตถุประสงค์/ เป้าหมายขององค์กร ยกตัวอย่าง เช่น วัฒนธรรม การเมือง กฎหมาย ข้อบังคับ การเงิน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมในการแข่งขันทั้งภายในประเทศ ตัวขับเคลื่อนหลักและแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ ขององค์กร การยอมรับและคุณค่าของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กร

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายในองค์กรและมีอิทธิพลต่อเป้าหมายขององค์กร ยกตัวอย่างเช่น ชีต ความสามารถขององค์กร ในแง่ของทรัพยากรและความรู้ เช่น เงินทุน เวลา บุคคล กร กระบวนการระบบและเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ และกระบวนการตัดสินใจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น ทางการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร

นโยบาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ การรับรู้ คุณค่า และวัฒนธรรม องค์กรมาตรฐานและแบบจำลองที่พัฒนาโดยองค์กร โครงสร้าง เช่น ระบบการจัดการ บทบาทหน้าที่ และ ความรับผิดชอบการระบุเหตุการณ์อาจดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารระดับสูงหรือฝ่ายจัดการที่ รับผิดชอบในแผนงานหรือการดำเนินการนั้น และรวบรวมประเด็นความสำคัญที่ได้รับ ความสนใจหรือเป็น ประเด็นที่กังวล เพื่อนำมาจัดทำภาพรวมความเสี่ยงขององค์กร (Corporate Risk Profile) ทั้งนี้ขอบ- ตีความได้

จำแนกประเภทของความเสี่ยงออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Corporate Risk Profile) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และการนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ยังรวมถึงการ เปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน อันส่งผลกระทบต่อ การ กำหนดกลยุทธ์ หรือการดำเนินงานเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์หลัก เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของ องค์กร

๒. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานของแต่ละ กระบวนการหรือกิจกรรมภายในองค์กร รวมทั้งความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการข้อมูลด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจะส่งผล ต่อประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน และการบรรลุ วัตถุประสงค์หลักขององค์กรในภาพรวม

๓. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk) โดยอาจเป็น การเสี่ยงที่เกิดจาก ปัจจัยภายใน เช่น การบริหารจัดการวางแผนการใช้จ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือจากปัจจัย ภายนอก เช่น การจัดสรรเงินงบประมาณ หรือความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันที่ตกลง ไว้ อันส่งผลกระทบต่อ การดำรงอยู่ รวมถึงส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร

๔. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) ข้อบังคับ ของหน่วยงานกำกับดูแล เช่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น รวมทั้งความ เสี่ยงที่เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการองค์การบริหารส่วนตำบลสว่างซึ่งเมื่อมีความเสี่ยง ด้านนี้เกิดขึ้น จะส่งผลกระทบต่อ ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กรโดยรวม

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

สำหรับการประเมินความเสี่ยงเป็นขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการต่อจากการระบุความเสี่ยง โดยการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย ๒ กระบวนการหลัก ได้แก่

๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยง จะพิจารณาสาเหตุและแหล่งที่มาของความเสี่ยง ผลกระทบที่ ตามมาทั้งในทางบวก และทางลบ รวมทั้งโอกาสที่อาจเกิดขึ้นของผลกระทบที่อาจตามมา โดยจะมีการระบุถึง ปัจจัยที่มีผลต่อผลกระทบและ โอกาสที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้เหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งๆ อาจเกิดผลที่ตามมา และกระทบต่อวัตถุประสงค์/เป้าหมาย หมายด้าน นอกจากนั้นในการวิเคราะห์ควรพิจารณาถึงมาตรการความ เสี่ยงที่ดำเนินการอยู่ ณ ปัจจุบันรวมถึง ประสิทธิภาพของมาตรการดังกล่าวด้วย

๒. การประเมินความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงจะเปรียบเทียบระหว่างระดับของความเสี่ยงที่ได้จากการ วิเคราะห์ความเสี่ยง เทียบระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

(Risk Appetite) ในกรณีที่ระดับของ ความเสี่ยงไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ของเกณฑ์การยอมรับความเสี่ยง ความเสี่ยง ดังกล่าวจะได้รับการจัดการ ทันที

การกำหนดเกณฑ์ความเสี่ยง

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงควรสะท้อนถึงคุณค่า วัตถุประสงค์และทรัพยากร ขององค์กร โดยเกณฑ์บางประเภท อาจพัฒนาได้จากข้อกำหนดทางกฎหมายหรือข้อบังคับของหน่วยงานกำกับ ดูแล ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดต้องสอดคล้องกับ นโยบายความเสี่ยงขององค์กรและมีการทบทวนอย่างต่อเนื่องปัจจัยที่นำมาพิจารณาเพื่อประกอบการกำหนดเกณฑ์ความ เสี่ยง ได้แก่ ลักษณะและ ประเภทของผลกระทบที่สามารถเกิดขึ้นและแนวทางในการประเมินผลกระทบ แนวทางในการ ระบุโอกาสใน การเกิดขึ้น กรอบเวลาของโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้น แนวทางในการกำหนดระดับความเสี่ยง ระดับ

ของ ความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ ระดับของความเสี่ยงที่จะต้องจัดการโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (Likelihood) ระดับของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและระดับของความเสียหาย แบ่งเป็น ๕ ระดับ โดยกำหนด นิยามในแต่ละระดับ ดังนี้

- ๕ ค่อนข้างแน่นอน
- ๔ น่าจะเกิด
- ๓ เป็นไปได้ที่จะเกิด
- ๒ ไม่น่าจะเกิด
- ๑ ยากที่จะเกิด

ระดับของความเสียหาย (Impact) ระดับของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยง แบ่งเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ผลกระทบด้านการเงิน
๒. ผลกระทบด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์องค์กร
๓. ผลกระทบต่อการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
๔. ผลกระทบต่อบุคลากรสำคัญของ อบต. สว่าง
๕. ผลกระทบต่อความล่าช้าในการดำเนินงานโครงการสำคัญ แต่ละด้านแบ่งเป็น ๕ ระดับ

โดยกำหนดนิยามในแต่ละระดับ ดังนี้

- ๕ วิกฤต
- ๔ มีนัยสำคัญ
- ๓ ปานกลาง
- ๒ น้อย
- ๑ ไม่มีนัยสำคัญ

การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

การกำหนดแผนจัดการความเสี่ยงจะมีการนำเสนอแผนจัดการความเสี่ยงที่จะดำเนินการ ต่อที่ประชุมคณะผู้บริหารเพื่อพิจารณาและขออนุมัติการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ดำเนินการ (ถ้ามี) โดยในการคัดเลือกแนวทางในการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมที่สุดจะคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) กับต้นทุนที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงข้อกำหนดและข้อกำหนดอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ คือ ระดับความเสี่ยงที่ อบต.สว่าง ยอมรับได้โดยยังคงให้องค์กรสามารถดำเนินงาน และบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทั้งนี้ ในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการจัดการความเสี่ยงอาจต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้น หากไม่มีการจัดการ ซึ่งอาจไม่สมเหตุสมผลในแง่มุมมองเศรษฐศาสตร์ เช่น ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อ ในทางลบอย่างมีสาระสำคัญแต่โอกาสที่จะเกิดขึ้นน้อยมาก แนวทางในการจัดการความเสี่ยงอาจพิจารณา ดำเนินการเป็นกรณีๆ ไป หรือ อาจดำเนินการไปพร้อม ๆ กับความเสี่ยงอื่น ๆ

แนวทางในการจัดการความเสี่ยง

-การหลีกเลี่ยง (Avoid) เป็นการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความ เสี่ยง มักใช้ในกรณีที่ความเสี่ยงมีความรุนแรงสูง ไม่สามารถหาวิธีลด/จัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

-การลด (Reduce) เป็นการจำกัดมาตรการจัดการ เพื่อลดโอกาสการเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยง หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น การเตรียมแผนฉุกเฉิน (Contingency plan)

-การยอมรับ (Accept) ความเสี่ยงที่เหลือในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้อง ดำเนินการใด ๆ เพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอีก มักใช้กับความเสี่ยงที่ต้นทุนของมาตรการจัดการ สูงไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ

กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมการควบคุม คือ นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการ จัดการความเสี่ยงให้อยู่ใน ระดับที่สามารถยอมรับได้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กร เนื่องจากแต่ละองค์กรมีการกำหนด วัตถุประสงค์และเทคนิคการนำไปปฏิบัติเป็นของเฉพาะองค์กร ดังนั้น กิจกรรมการควบคุมจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจ แบ่งได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. การควบคุมเพื่อการป้องกัน (Preventive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด ความเสี่ยงและข้อผิดพลาดตั้งแต่แรก
๒. การควบคุมเพื่อให้ตรวจพบ (Detective control) เป็นวิธีการควบคุมเพื่อให้ค้นพบ ข้อผิดพลาดที่ได้เกิดขึ้น แล้ว
๓. การควบคุมโดยการชี้แนะ (Directive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือ กระตุ้นให้เกิดความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

๔. การควบคุมเพื่อการแก้ไข (Corrective Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อ แก้ไขข้อผิดพลาดที่ เกิดขึ้น และป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอีกในอนาคตทั้งนี้ ในการดำเนินกิจกรรมการควบคุมควรต้องคำนึงความคุ้มค่าในด้าน ค่าใช้จ่ายและ ต้นทุน กับผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับด้วย โดยกิจกรรมการควบคุมควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. วิธีการดำเนินงาน (ขั้นตอน, กระบวนการ)
๒. การกำหนดบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรับผิดชอบการควบคุมนั้น ซึ่งควรมีความรับผิดชอบ ดังนี้
 - (๑) พิจารณาประสิทธิผลของการจัดการความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน
 - (๒) พิจารณาการปฏิบัติเพิ่มเติมที่จำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการจัดการความเสี่ยง
๓. กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน

ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and Communication)

สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรในการบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับ องค์กรทั้งจากแหล่งข้อมูลภายนอกองค์กรควรได้รับการบันทึกและสื่อสารไปยัง บุคลากรในองค์กรอย่างเหมาะสมทั้งใน ด้านรูปแบบและเวลา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่และความ รับผิดชอบได้ รวมถึงเป็นการรายงานการบริหาร จัดการความเสี่ยง เพื่อให้ทุกคนในองค์กรได้รับทราบถึงความ เสี่ยงที่เกิดขึ้น และผลของการบริหารจัดการความเสี่ยง เหล่านั้น การสื่อสารมีประสิทธิภาพยังครอบคลุมถึงการ สื่อสารจากระดับบนล่าง ระดับล่างไปสู่บน และการสื่อสารระหว่าง หน่วยงานการบริหารความเสี่ยงควรใช้ทั้งข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน ข้อมูลในอดีตจะแสดงแนวโน้ม ของเหตุการณ์และช่วย คาดการณ์ปฏิบัติงานในอนาคต ส่วนข้อมูลปัจจุบันมีประโยชน์ต่อผู้บริหารในการ พิจารณาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใน กระบวนการ สวयงาม หรือหน่วยงานซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยน กิจกรรมการคุมตามความจำเป็นเพื่อให้ ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การติดตาม (Monitoring)

กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ดำเนินการภายในองค์การบริหารส่วนตำบลสว่างมีความ จำเป็นต้องได้รับการ สื่อสารถึงการประเมินความเสี่ยงและการควบคุม ความคืบหน้าในการบริหารความเสี่ยง การดูแลติดตามแนวโน้มของ ความเสี่ยงหลัก รวมถึงการเกิดเหตุการณ์ผิดปกติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่า

๑. เจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner) มีการติดตาม ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์และ บริหารความเสี่ยงที่อยู่ ภายใต้อำนาจรับผิดชอบของตนอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสม
๒. ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้รับการรายงาน ถึงความคืบหน้าในการ บริหารความเสี่ยง และแนวโน้มของความเสี่ยงต่อผู้ที่รับผิดชอบและคณะอนุกรรมการ บริหารความเสี่ยง
๓. ระบบควบคุมภายในที่วางไว้ให้มีความเพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิผล และมีการนำมาปฏิบัติใช้จริงเพื่อ ป้องกัน หรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขการควบคุมภายใน อยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับ

สถานการณ์หรือความเสี่ยงที่เปลี่ยนไป เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบความเสี่ยงรายงาน สถานะความเสี่ยง รวมถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้หัวหน้าได้ทราบ และนำความเสี่ยงเข้าเสนอในที่ ประชุมผู้บริหาร เพื่อทราบ/พิจารณาต่อไป

โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง

เพื่อให้การบริหารความเสี่ยง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสว่างสามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงกำหนดให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความเสี่ยงระดับองค์กร” ขององค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง ประกอบด้วย

๑. นายองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง	เป็นหัวหน้าคณะกรรมการความเสี่ยง
๒. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง	เป็นรองหัวหน้าคณะกรรมการความเสี่ยง
๓. รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง	เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
๔. หัวหน้าสำนักปลัด	เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
๕. ผู้อำนวยการกองคลัง	เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
๖. ผู้อำนวยการกองช่าง	เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
๗. ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
๘. นักวิชาการตรวจสอบภายใน	เป็นผู้ประสานงาน/และเลขานุการคณะกรรมการความเสี่ยง

๑. หน่วยงานบริหารความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงาน และทีมงาน ประกอบด้วย ๔ หน่วยงานดังนี้

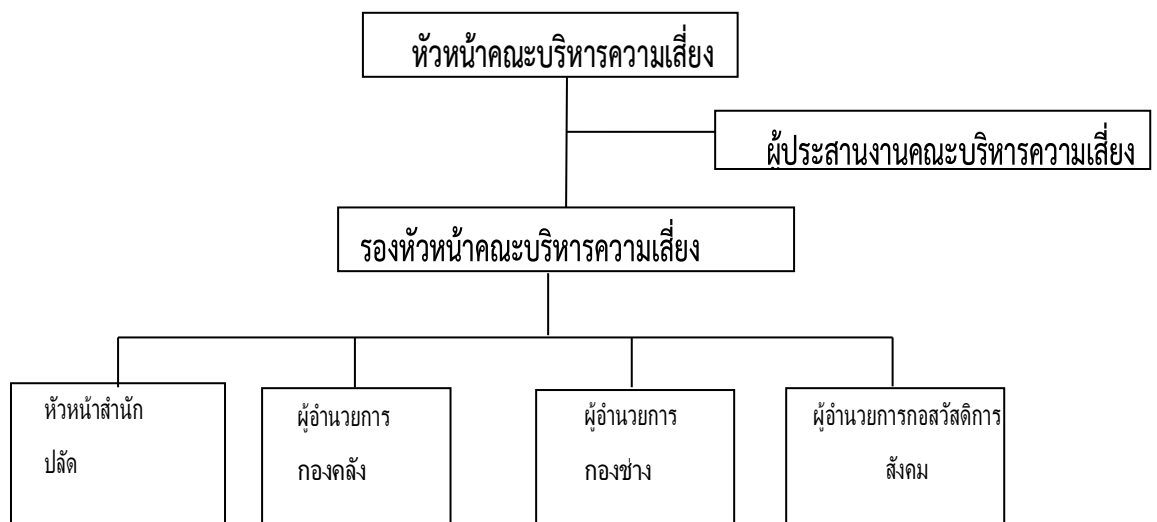
(๑) หัวหน้าสำนักปลัดอบต. ผู้รับผิดชอบงานวิเคราะห์นโยบายและแผน งานบริหารงานทั่วไป งานธุรการ งานบริหารงานบุคคล งานตรวจสอบภายใน งานกฎหมายและคดี งานการศึกษา งานเยาวชน งานศาสนา วัฒนธรรม และงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้รับผิดชอบงานการเงิน งานบัญชี งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ งานพัสดุจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) งานพัสดุส่วนการศึกษา และงานควบคุมงบประมาณ

(๓) ผู้อำนวยการกองช่าง ผู้รับผิดชอบงานประเมินราคา งานควบคุมงานก่อสร้าง งานไฟฟ้าสาธารณะ และงานธุรการ

(๔) ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสวัสดิการสังคม งานส่งเสริมสวัสดิการสตรี เด็กและเยาวชน งานส่งเสริมอาชีพ งานฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านอาชีพให้แก่ชุมชน งานพัฒนาสตรีและเยาวชน และงานธุรการ

แผนภูมิโครงสร้างคณะกรรมการพิจารณาความเสี่ยงระดับองค์กร

หน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานบริการความเสี่ยง มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยรวม ในการกำกับดูแลการ บริหารความเสี่ยงภายใน องค์กร. สว่าง
๒. ผู้ประสานงานคณะกรรมการความเสี่ยง มีหน้าที่ตรวจสอบและช่วยสนับสนุน คณะกรรมการพิจารณาความเสี่ยง ระดับองค์กรในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารความเสี่ยง โดยสอบทานให้ มั่นใจว่า ระบบการบริหารความเสี่ยงมีความ เหมาะสมและมีประสิทธิผล
๓. คณะกรรมการพิจารณาความเสี่ยง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพิจารณาและสอบ ทานการบริหารความ เสี่ยงและระบบควบคุมภายในขององค์กร. สว่าง
๔. หัวหน้างาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบายการบริหารความ เสี่ยงขององค์กรบริหาร ส่วนตำบลสว่างและกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง ผ่านคณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานหลักของแต่ละสำนัก/กอง โดยมีหัวหน้าสำนัก/กอง เป็น ประธานคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับ หน่วยงาน
๕. คณะกรรมการการบริหารความเสี่ยงระดับหน่วยงานย่อย (หัวหน้างาน) มีหน้าที่ทำให้ เชื่อมั่นได้ว่า ความเสี่ยง ภายในองค์กร. สว่างที่สำคัญ ได้รับการระบุและประเมินอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งได้มีการกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงที่มี ประสิทธิภาพไว้ โดยรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- จัดทำนโยบายบริหารความเสี่ยง กลยุทธ์และหลักเกณฑ์ในการบริหารความเสี่ยง เพื่อ เสนอให้ นายกเทศมนตรีตำบลสว่าง พิจารณาและอนุมัติ

- พิจารณาและสอบทานความเสี่ยง และแนวทางการความเสี่ยงขององค์กร. สว่าง ตามที่หน่วยงานเจ้าของ ความเสี่ยงได้ประเมินไว้ รวมทั้งขอเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

- กำกับดูแลความมีประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กร. สว่าง โดยการติดตามและ สอบทานอย่างต่อเนื่อง

- รายงานความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูง และสูงมากให้นายกอบต. สว่าง ปลัดองค์การบริหารส่วน ตำบลสว่างนักวิชาการตรวจสอบภายในและหัวหน้าสำนัก/กอง รับทราบ

๖. หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการสอบทานประสิทธิภาพของการควบคุมภายในผ่านการ ตรวจสอบภายในประจำปี ซึ่งเป็นการตรวจสอบกระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญตาม ปัจจัยเสี่ยง รวมทั้งติดตามการ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบ

๗. ผู้บริหารและพนักงานทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และจัดลำดับความเสี่ยง ของหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบ รวมถึงกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการจัดการ ความเสี่ยง

วิธีการบริหารความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลสว่างได้นำการบริหารความเสี่ยงที่สอดคล้องตามความในมาตรา๗๙ แห่ง พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ ที่ ประกอบหนังสือกระทรวงการคลัง เรื่องหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่ง กำหนดวิธีปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการบริหารความเสี่ยง มาปรับใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหารขององค์กร.สว่าง

การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง ให้นำความเสี่ยงที่ประเมินได้นำไปประเมินในแบบการประเมินผลการ ควบคุมภายใน โดยจัดทำรูปแบบตามหนังสือหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการ ควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกรมบัญชีกลาง ดังนี้

๑. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับส่วนงานย่อย ดำเนินการพิจารณาความเสี่ยง และสอบทานความเสี่ยง ตามแบบประเมินรายงานผล และส่งแบบรายงานให้เลขาธิการคณะกรรมการบริหารความ เสี่ยงระดับองค์กร ดังนี้

(๑) รายงานการประเมินองค์กรประกอบของการควบคุมภายใน แบบ ปค ๔

(๒) รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน แบบ ปค. ๕

๒. เลขาธิการคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง นำแบบรายงานการสอบทานความเสี่ยงตาม แบบประเมินที่ได้รับ มา ดำเนินการจัดทำ รวบรวม ประเมินผลในระดับองค์กร ตามแบบรายงานประเมินผล ดังนี้

(๑) หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน แบบ ปค. ๑

(๒) รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน แบบ ปค. ๔

(๓) รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน แบบ ปค. ๕

๓. เสนอการประเมินผลความเสี่ยง เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยง ว่ามีความ เพียงพอตามแบบรายงานการสอบทานประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน แบบ ปค. ๖

๔. เสนอการสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยงต่อหัวหน้าคณะผู้บริหารความเสี่ยง

๕. รายงานผลผู้กำกับดูแล โดยส่งหนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน แบบ ปค. ๑ รายงานการ ประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน แบบ ปค. ๔ รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน แบบ ปค. ๕ และ แบบรายงานการสอบทานประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน แบบ ปค. ๖ และจัดเก็บไว้ที่หน่วยรับ ตรวจ

การทบทวนนโยบาย

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ต้องทบทวนนโยบายการบริหารความเสี่ยงเป็นประจำทุกปี และเสนอให้นายก องค์กรบริหารส่วนตำบลสว่างตรวจสอบและพิจารณาอนุมัติหากมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้

(ลงชื่อ).....

(นายอวยชัย พระสว่าง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง